

Утвърдил:.....
Декан:.....
/доц. д-р Т. Тодоров

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ЗА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 1.3. ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ... ОБЛАСТ НА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ 1. ПЕДАГОГИЧЕСКИ НАУКИ

Квалификационната характеристика на обучението по докторската програма *Методика на обучението по български език и литература* при катедрите Български език и литература и История и теория на литературата е съобразена със Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за развитието на академичния състав в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ и представя основните цели на обучението на докторантите и възможностите за професионалната им реализация.

Докторската програма *Методика на обучението по български език и литература* осигурява обучение в най-високата образователна степен – образователната и научна степен „доктор“ – и повишава образователната и научноизследователската квалификация на докторанта. Обучението е с продължителност 3 г. в редовна и самостоятелна форма и 4 г. в задочна форма на обучение и приключва със защита на докторска дисертация. Завършилите получават образователната и научна степен „доктор по методика на обучението по български език и литература“. Докторската програма *Методика на обучението по български език и литература* е насочена към подготовка на високо квалифицирани кадри, дипломирани в образователно-квалификационна степен „магистър“, за нуждите на методическата наука и за научните и образователните институции, които имат пряко или косвено отношение към обучението по български език и литература.

ЦЕЛИ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА

1. Подготовка на висококвалифицирани научни, изследователски и преподавателски кадри с опит в експерименталната дейност в областта на 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по български език и литература, научна специалност Методиката на обучението по български език и литература, в която е докторската програма.
2. Задълбочаване на фундаменталната и професионалната компетентност за научноизследователска, практико-приложна и преподавателска дейност в сферата на образованието по български език и литература.
3. Формиране на съвременни научно-теоретични и практико-приложни знания, умения и компетентности за самостоятелна научноизследователска и преподавателска дейност, за работа в

Квалификационна характеристика за докторска програма <i>Методика на обучението по български език и литература</i>	издание 1	редакция 0	юли 2021
---	-----------	------------	----------

екип, за прилагане на иновационни и технологични постижения в областта на Методиката на обучението по български език и литература.

4. Изграждане на методологически опит в анализиране на резултатите от научното изследване и в обосноваване на препоръките, свързани с функционирането на системата на образованието по български език и литература и учебните институции.

5. Усъвършенстване на езиковата подготовка по избрания чужд език във връзка с използването му в професионалната дейност на докторанта като специалист в областта на българския език и литература и във връзка с участието му в програмите за международна мобилност.

6. Организиране на обучението и изследователската дейност на докторантите в съответствие със съвременните национални, европейски и световни стандарти в областта на методиката на обучението по български език и литература.

ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО В ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА ПО МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Обучението в ОНС “доктор” надгражда знания, умения и компетентности над базовата подготовка, получена като магистър. Докторантът, обучаващ се в програмата по Методика на обучението по български език и литература, трябва да усвои комплекс от интердисциплинарни знания. В този контекст конкретните задачи на програмата се отнасят до:

- задълбочаване на знанията, свързани със съвременните теоретични и методологически принципи на изследване в областта на Методиката на обучението по български език и литература;
- овладяване и прилагане на научна терминология, характерна за научната област;
- знания и разбиране на най-високо равнище не само в конкретната научна област и направление, но и в близки научни области;
- формиране на умения за ориентиране и анализиране на приоритетните теоретични и практически проблеми в областта на теорията на образованието и дидактиката по български език и литература;
- придобиване на компетентности и умения за определяне пътя и организацията на научното изследване и за самостоятелна експериментална дейност в сферата на обучението по български език и литература;
- формиране на професионални умения за самостоятелна преподавателска дейност (в средното и висшето училище);
- мотивиране и готовност за участие в национални, международни и регионални конкурси и проекти;
- изграждане на опит при планирането и организирането на научното изследване и при представяне на резултатите от него в научни форуми.

СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС

Докторантът се обучава по индивидуален учебен план, съобразен с Правилника за развитие на академичния състав на ШУ „Епископ Константин Преславски“ и с регламентирания в него стандарт за обучение на докторанти, както и с Общия учебен план на докторската програма.

КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

КОМПЕТЕНЦИИ НА ЗАВЪРШИЛИТЕ ДОКТОРАНТСКАТА ПРОГРАМА

Квалификационна характеристика за докторска програма <i>Методика на обучението по български език и литература</i>	издание 1	редакция 0	юли 2021
---	-----------	------------	----------

1. Област и обхват на знанията:

- знания, свързани с методологията на научното изследване в областта на методиката на обучението по български език и литература;
- знания за съвременни методи, методики и технологии и тяхното приложение при изследвания в сферата на методиката на обучението по български език и литература;
- специализирани и систематизирани знания за извършване на критичен анализ и синтезиране на нови идеи;
- интердисциплинарност – представяне на знания и разбиране на най-високо равнище не само в конкретната научна област и направление, но и в близки научни области.

2. Област и обхват на уменията.

Докторантът:

- подбира, открива и проучва литературни източници, свързани с изследователския проблем; бързо намира, извлича, синтезира и оценява необходимата информация от различни източници;
- събира, анализира, класифицира и систематизира информация в определена последователност и логика;
- интерпретира световното педагогическо и методическо наследство и съвремие;
- аргументирано и обосновано с доказателства анализира и защитава тези, свързани с научната област на методиката на обучението по български език и литература;
- търси иновативни решения чрез комбиниране на различни стратегии и технологии; подобрява стандартните модели и подходи;
- аналитично и критично оценява собствените експериментални резултати, свързани с установяване на определени закономерности при изследване на теорията на преподаване и училищното образование по български език и литература;
- организира и планира собствената си научна дейност с оглед на време, точност на обекта на изследване, яснота на целите и задачите, конкретност на изградените хипотези и др.
- прилага и разпространява получените научни резултати и иновативни практики;
- умения за работа в дигитална среда.

3. Област и обхват на компетентностите

3.1. Личностни компетентности

Личностни компетентности, които да подпомогнат изграждането на докторанта като учен чрез формиране на отношение към научната област, в която работи, мотивираност и стремеж към търсене на нови проблеми в нея. Във връзка с това се очаква докторантът да:

- създава и интерпретира нови знания, резултат от собствени изследвания или от друга научна дейност;
- притежава способност за самооценка на постиженията от изследователския труд, самостоятелност и отговорност;
- се ръководи при обосноваване на научната истина от академичната научна етика при интерпретиране както на собствени, така и на проучени гледни точки;
- използва научен език и стил, характеризиращи се с точност на научната терминология, яснота и логическа последователност при изложение на фактите и резултатите;
- проявява готовност за съдействие при организиране и активно участва в научни форуми и проекти.

3.2. Комуникативни и социални компетентности.

Докторантът:

- има изграден стил на научно общуване (в разговори, при консултации и дебати, за защита на научни позиции, работа в екип и др.);

- показва капацитет за систематично придобиване и разбиране на значителен обем от знания от най-съвременните научни постижения по методика на обучението по български език и литература или от областта на педагогическите науки и професионалната практика;
- пълноценно общува на български език и на някой/някои от най-разпространените европейски езици.

3.3. Професионални компетентности.

Докторантът:

- има готовност за самостоятелна научноизследователска, експериментална и практико-приложна дейност;
- идентифицира ресурси и възможности за научни изследвания и проектна дейност; аргументирано взема решения и адаптира проектния дизайн към непредвидено възникващи обстоятелства;
- демонстрира общи способности да концептуализира, проектира и изпълнява проекти за генериране на нови знания, прилагане и разбиране на най-модерните достижения, както и да адаптира проектния дизайн към непредвидено възникващи обстоятелства;
- осигурява трансфер на собствените резултати при решаване на други проблеми от дадената научна област и в образователната практика;
- ясно формулира нови проблеми – теоретични и практически.

ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР”

Образователната и научна степен „Доктор” се придобива след:

- успешно изпълнение на всички етапи от индивидуалния план на докторанта;
- успешна защита на дисертационния труд.

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Докторантът по Методика на обучението по български език и литература е подготвен:

- за самостоятелни научни изследвания и може да се реализира професионално като изследовател в различни образователни, изследователски и културни институции;
- за иновационна научно-преподавателска дейност и може да се реализира в системата на висшето образование (университети, колежи) у нас и в чужбина, както и в системата на училищното образование по български език и литература;
- за практико-приложна дейност и може да се реализира като сътрудник, консултант и експерт в МОН, в РУО на МОН, като сътрудник, консултант или експерт в административни органи на държавно, регионално, общинско институционално равнище, в НПО, съпричастни към проблемите на езиковото и литературното образование в България и в Европа.

ЗАВЪРШИЛИЯТ ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА МОЖЕ

- да участва в различни форми на продължаващо обучение (постдокторантски програми за повишаване на професионалната квалификация и опит по научната специалност и в професионалната област);
- да участва в процедури по заемане на академични длъжности и придобиване на научна степен.